

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI

„MOBILITA SPOLEČNOSTÍ V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE VE SVĚTLE JUDIKATURY SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE“

Diplomant: Daniel Pikal

Oponent: JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D.

Obecná charakteristika práce:

Předložená práce je věnována aktuální, legislativně a judikatorně neuzavřené a odborně složitě problematice mobility obchodních korporací v rámci jednotného trhu EU. Jejím cílem je aktuální a kritický přehled právní úpravy EU v této oblasti, a to *de lege lata* i *de lege ferenda* a její interpretace v judikatuře SDEU. Práce je přehledně členěna do 5 obsahových částí rámovaných úvodem a závěrem. Obsahuje seznam zkratk, přehled použité literatury a abstrakt v českém a anglickém jazyce. Celkový rozsah vlastního textu činí 59 stran. Práce je psána jasným a přesným jazykem, v úpravě odpovídající nárokům kladeným na odborný text a svědčící o péči, s jakou diplomant k její editaci přistupoval.

Přednosti práce:

Vedle již uvedených předností formálního zpracování je třeba uvést, že diplomant prokázal nepochybnou orientaci v tématu, v názorech zejména domácích právních autorit na něj a také v problematice jeho aktuálního vývoje, včetně nyní projednávaných legislativních návrhů a běžících řízení u SDEU. V tomto smyslu zpracoval skutečně reprezentativní přehled problematiky, který je čtenáři snadno přístupný a vhodně ho provádí základními otázkami vážícími se ke zvolnému tématu – svobodě usazování a tedy mobility podnikajících právnických osob napříč EU. Pokud bylo hlavním cílem práce podání kritického přehledu právní úpravy a judikatury, pak je nepochybné, že autor v naplnění tohoto cíle uspěl.

Slabiny práce:

Obecně je možné se tázat, zda si autor v rámci dosti široké problematiky neměl zvolit užší, věcně vyhraněnější téma a to podrobit hlubšímu průzkumu, na kterém by mohl lépe prokázat svou schopnost samostatné odborné práce. V předloženém textu totiž vychází - dle názoru oponenta nadměrně - z klasické domácí učebnicové literatury, případně základních

výkladových publikací k tématu, které jsou již samy o sobě shrnutím, nikoli přímým výsledkem výzkumu a jsou širšímu publiku v ČR dobře známé a přístupné. Z celkových 206 odkazů na citované zdroje jen 31 směřuje k zahraničním pramenům, z toho 5 na klasickou obecnou učebnici autorů Craig-de Búrca, která v rozebíraném názorovém spektru zastupuje britský pohled... Mezi českými odkazy dominuje podobně rozsáhlá učebnice Tichý a kol. Evropské právo (10 odkazů) a již poněkud starší výkladová učebnice Evropského práva společností autorů Dědič-Čech z roku 2004 (9 odkazů). Jakkoli si oponent uvědomuje požadavky na rozsah a hloubku diplomové práce, klade si otázku, zda je při volbě takto široce pojatého tématu vhodné a přínosné vycházet primárně z domácích učebnicových textů (jak je tomu zejména v kapitole 1). Úžeji zvoleným tématem by se diplomant tomuto úskalí snadno vyhnul, neboť by nebyl nucen opakovat věci známé nebo snadno dohledatelné.

Na uvedenou výtku navazuje otázka směřující k výběru zejména zahraničních pramenů. Pokud diplomant sbíral materiály ke své práci v rámci zahraničního studijního pobytu, je skutečně zářející, že mezi knižními publikacemi má zahraniční uvedeny pouze dvě, z nichž jedna je obecnou učebnicí práva EU (Craig-de Búrca) a druhá komentářem ke Smlouvám ES/EU. Ačkoli mezi články je zahraničních pramenů zastoupeno více, až na výjimky (European Business Law Review) chybí očekávané autoritativní odborné zdroje a spíše dominují texty nasbírané prohlídkou internetu. Není pak zřejmé, zda se diplomant seznámil alespoň se základní zahraniční odbornou produkcí na dané téma a zda jeho odkazy na britské či německé pohledy na problematiku jsou skutečně relevantní. Vysvětlení výběru použité literatury by měl proto diplomant věnovat pozornost v rámci svého vystoupení při obhajobě práce.

Ačkoli oponent nemá obecně výhrad k tomu, jak diplomant zvládl problematiku mobility společností po odborné stránce a jeho výklad i závěry považuje za vyvážený a vyargumentovaný, přesto chce poukázat na dvě sporná místa v textu, která jsou poměrně zásadního rázu.

První je otázka horizontálního přímého účinku čl. 49 SFEU, o němž diplomant (str. 7) zřejmě nepochybuje. Starší judikát Van Binsbergen (1974), na kterém tento horizontální účinek diplomant dokládá, se však týkal rozporu mezi právem EHS a nizozemskými profesními, z národního zákona vycházejícími a rozhodnutími prvostupňového nizozemského soudu potvrzenými předpisy. Oponent má naopak za to, že na rozdíl vertikálního přímého účinku není rozsah horizontální přímé aplikovatelnosti čl. 49 dosud jasný, protože SDEU ji zatím potvrdil poměrně nedávno a to jen v případech překážek vytvořených sice osobami soukromého práva, ale s širším, plošným dopadem (předpisy profesních organizací, kolektivní akce odborů, např. C-341/05 Laval, C-348/05 Viking). Úplný horizontální přímý účinek by ovšem znamenal, že čl. 49 SFEU by bylo možné přímo aplikovat např. na odmítnutí, kterého se usazené osobě dostane od běžného zákazníka jejího zboží či služeb, či soukromého pronajímatele nebytových prostor apod.

Na str. 15 a posléze i v závěru (str. 58) se diplomant kloní k neomezené sekundární svobodě usazování korporací v rámci EU, která podle něj svědčí i společně s pouze „fiktivním sídlem“ na území EU. Oponent má naopak za to, že ze znění čl. 49 SFEU a z něj vycházející praxe orgánů EU je třeba dovodit (jak to činí i relevantní literatura, včetně té, kterou diplomant cituje), že toto velkorysé vymezení pro sekundární usazování právnických osob neplatí. Pro něj je nezbytné, aby společnost, která si chce v rámci svobody usazování otevřít v jiném členském státě zastoupení či pobočku, nebo založit dceřinou společnost, byla skutečně usazena v některém členském státě EU, tj. měla někde v EU nikoli jen zapsané, ale také skutečné sídlo, tedy hlavní správu nebo provozovnu. Této svobody tudíž nemohou ke svému rozvětvení se do jiných členských států využít firmy, které by byly jen formálně zapsány v některém z evropských daňových rájů, jinak však bez jakékoli materiální vazby k území tvořícímu vnitřní trh EU.

Oběma uvedeným sporným otázkám by se měl diplomant rovněž věnovat v rámci své obhajoby.

Celkové hodnocení:

Oponent považuje práci za celkově zdařilou a dostatečně kvalitní k tomu, aby byla přijata k obhajobě. Vzhledem k výše uvedeným nedostatkům, zejména ve výběru a užití pramenů, navrhuje hodnocení známkou velmi dobře.

Praha, 23. 8. 2012